ఇండియన్ జాగ్రఫీ

భారతదేశం – శీతోష్ణస్థితి

1. ఉష్ణోగ్రత, వర్షపాత విస్తరణ ఆధారంగా దేశంలో సంవత్సరాన్ని ఎన్ని కాలాలుగా విభజించవచ్చు?

1) వేసవికాలం, వర్షాకాలం
2) వేసవికాలం, వర్షాకాలం, శీతాకాలం
3) వేసవికాలం, వర్షాకాలం, శీతాకాలం, వసంతకాలం
4) అన్నీ

2. మనదేశంలో విస్తరించి ఉన్న శీతోష్ణస్థితిని ఏ విధంగా పేర్కొనవచ్చు?

1) ఉష్ణమండల రుతుపవన శీతోష్ణస్థితి
2) సమశీతోష్ణ మండల శీతోష్ణస్థితి
3) ఉష్ణమండల శీతోష్ణస్థితి
4) సమశీతోష్ణ మండల రుతుపవన శీతోష్ణస్థితి

3. దేశంలో అధికంగా సంభవించే వర్షపాతం ఏ రకానికి చెందింది?

1) సంవహన
2) చక్రవాత
3) పర్వతీయ
4) అన్నీ

4. కిందివాటిలో దేశంలో సాధారణ ఉష్ణోగ్రతలు అత్యధికంగా నమోదయ్యే నెలలు ఏవి?

1) మార్చి, ఏప్రిల్
2) ఏప్రిల్, మే
3) మే, జూన్
4) ఫిబ్రవరి, మార్చి

5. దేశంలో అత్యధిక వర్షపాతం ఏ నెలలో నమోదవుతుంది?

1) జులై
2) జూన్
3) ఆగస్టు
4) సెప్టెంబరు

6. దేశంలో అత్యధిక ఉష్ణోగ్రతలు నమోదయ్యే ప్రాంతం ఏది?

1) రాజస్థాన్‌లోని బికనీర్
2) రాజస్థాన్‌లోని జైసల్మేర్
3) పంజాబ్‌లోని భటిండ
4) రాజస్థాన్‌లోని జయపుర

7. మనదేశంలో అత్యల్ప ఉష్ణోగ్రతలు నమోదయ్యే ప్రాంతం ఏది?

1) డెహ్రాడూన్ (ఉత్తరాఖండ్)
2) కులు ప్రాంతం (హిమాచల్‌ప్రదేశ్)
3) శ్రీనగర్ (జమ్మూకశ్మీర్)
4) ద్రాస్ ప్రాంతం (జమ్మూకశ్మీర్)

8. దేశంలో అత్యధిక వర్షపాతం నమోదయ్యే ప్రాంతం ఏది?

1) కొల్లాం (కేరళ)
2) మంగళూరు (కర్ణాటక)
3) మిస్మి కొండల ప్రాంతం (అరుణాచల్ ప్రదేశ్)
4) మాసిన్‌రామ్ (మేఘాలయ)

9. కిందివాటిలో ఏ ప్రాంతంలో అత్యల్ప వర్షపాతం నమోదవుతుంది?

1) జైసల్మేర్
2) బికనీర్
3) లడక్
4) నాగ్‌పూర్

10. మనదేశంలోకి ప్రవేశించే నైరుతి రుతుపవనాలను దక్షిణార్ధ గోళంలో ఏమని పిలుస్తారు?

1) ఈశాన్య వ్యాపార పవనాలు
2) నైరుతి వ్యాపార పవనాలు
3) ఆగ్నేయ వ్యాపార పవనాలు
4) పశ్చిమ కల్లోలాలు

11. ఆగ్నేయ వ్యాపార పవనాలు భూమధ్యరేఖను దాటి, కుడివైపు వంగి, నైరుతి రుతుపవనాలుగా మార్పు చెందడానికి కారణం ఏమిటి?

1) భూమధ్యరేఖవద్ద ఉండే ప్రశాంత మండలం

2) భూభ్రమణం వల్ల ఏర్పడే కొరియాలిస్ బలాలు

3) భూ పరిభ్రమణం వల్ల ఏర్పడే గతిజశక్తులు

4) అన్నీ

12. కిందివాటిలో భారతదేశంలోని ఏ ప్రాంతంలో నైరుతి రుతుపవనాలు మొదటగా ప్రవేశిస్తాయి?

1) కేరళ తీరం
2) కొంకణ్ తీరం
3) కన్యాకుమారి ప్రాంతం
4) గ్రేట్ నికోబార్ దీవులు

13. నైరుతి రుతుపవనాలు ఏ తేదీనాటికి కేరళ తీరానికి చేరుకుంటాయి?

1) మే – 25 2) జూన్ – 1 3) జూన్ – 10 4) జులై – 15

14. సాధారణంగా నైరుతి రుతుపవనాలు ముంబయి తీరానికి ఏ తేదీనాటికి చేరుతాయి?

1) జూన్ – 6
2) జూన్ – 10
3) జూన్ – 25
4) జులై మొదటి వారానికి

15. నైరుతి రుతుపవనాలు దేశం మొత్తం ఏ తేదీనాటికి విస్తరిస్తాయి?

1) ఆగస్టు – 10
2) సెప్టెంబరు – 15
3) జులై – 15
4) జూన్ – 30

16. దేశంలో సంభవించే మొత్తం వర్షపాతంలో ఎంత శాతం వర్షం నైరుతి రుతుపవన కాలంలో సంభవిస్తుంది?

1) సుమారు 60%
2) సుమారు 75%
3) సుమారు 90%
4) సుమారు 50%

17. కిందివాటిలో నైరుతి రుతుపవనాల వల్ల దేశంలో వర్షపాతం సంభవించని ప్రాంతం ఏది?

1) ఉత్తర భారతదేశం
2) ఆరావళి పర్వత ప్రాంతం
3) తమిళనాడు తీర ప్రాంతం
4) ఈశాన్య భారతదేశం

18. నైరుతి రుతుపవనాలు అరేబియాశాఖ, బంగాళాఖాతపు శాఖలుగా విడిపోవడానికి కారణం ఏమిటి?

1) తూర్పు కనుమలు అడ్డగించడం
2) కన్యాకుమారి ప్రాంతం అడ్డగించడం
3) పశ్చిమ కనుమలు అడ్డగించడం
4) అన్నీ

19. కిందివాటిలో భారతదేశంలో రుతుపవనాలు ఏర్పడటానికి కారణమైన అంశాలు ఏవి?

1) ఉత్తరాన హిమాలయ పర్వతాలు విస్తరించి ఉండటం

2) దక్షిణాన విశాల జలభాగం ఉండటం

3) జెట్ ప్రవాహాలు, దక్షిణ డోలనం

4) అన్నీ

20. దేశంలో సరాసరి వర్షపాతం ఎంత?

1) 75 సెం.మీ. 2) 105 సెం.మీ. 3) 150 సెం.మీ. 4) 100 సెం.మీ.

21. ఈశాన్య రుతుపవనాలకు ఉన్న మరోపేరు ఏమిటి?

1) పశ్చిమ కల్లోలాలు
2) కాలబైశాఖీలు
3) తిరోగమన నైరుతి రుతుపవనాలు
4) ఈశాన్య వ్యాపార పవనాలు

22. ఈశాన్య రుతుపవనాలు ఏ ప్రాంతానికి అధికంగా వర్షపాతాన్ని కలిగిస్తాయి?

1) పశ్చిమ కనుమలు
2) ఈశాన్య భారతదేశం
3) తూర్పు తీరం
4) మధ్య భారతదేశం

23. తూర్పుతీరంలోని ఏ ప్రాంతానికి ఈశాన్య రుతుపవనాలు అధిక వర్షపాతాన్ని ఇస్తాయి?

1) బెంగాల్ తీరం
2) కోస్తాఆంధ్ర ప్రాంతం
3) తమిళనాడు తీరం
4) ఉత్కల్ తీరం

24. ఈశాన్య రుతుపవనాలు సాధారణంగా ఎలాంటి వర్షపాతాన్ని అధికంగా కలిగిస్తాయి?

1) సంవహన
2) పర్వతీయ
3) చక్రవాత
4) అన్నీ

25. ఈశాన్య రుతుపవనాలు బంగాళాఖాతంలో ఏయే నెలల్లో ఏర్పడే తుపానులతో కలిసి వర్షాన్ని ఇస్తాయి?

1) జులై, ఆగస్టు
2) సెప్టెంబరు, అక్టోబరు
3) అక్టోబరు, నవంబరు
4) నవంబరు, డిసెంబరు

26. వేసవికాలంలో వాయవ్య భారతదేశం నుంచి ఉత్తర మైదానాల వైపు వీచే వేడిగాలులను ఏమని పిలుస్తారు?

1) కాలబైశాఖీలు
2) అంధీలు
3) లూ
4) నార్వేస్టర్లు

27. కిందివాటిలో అక్టోబరు హీట్ ఏ ప్రాంతంలో ప్రభావాన్ని చూపుతుంది?

1) తమిళనాడు
2) ఉత్తర్ ప్రదేశ్
3) రాజస్థాన్
4) పశ్చిమ్ బంగ

28. పశ్చిమ కల్లోలాల వల్ల శీతాకాలంలో ఏ ప్రాంతంలో వర్షం సంభవిస్తుంది?

1) దక్షిణ భారతదేశం
2) ఉత్తర భారతదేశం
3) వాయవ్య భారతదేశం
4) ఈశాన్య భారతదేశం

29. కిందివాటిలో పశ్చిమ కల్లోలాల వల్ల ఉత్తర భారతదేశంలో శీతాకాలంలో సంభవించే వర్షపాతం వల్ల లబ్ధి పొందే పంటలు ఏవి?

1) వరి, గోధుమ
2) గోధుమ, బార్లీ
3) వరి, బార్లీ
4) జనుము, గోధుమ

30. శీతాకాలంలో ఉత్తర భారతదేశంపై ప్రభావం చూపే 'పశ్చిమ కల్లోలాలు' ఎక్కడి నుంచి వీస్తుంటాయి?

1) సైబీరియా ప్రాంతం
2) మధ్యధరా ప్రాంతం
3) దక్షిణ భారతదేశం
4) హిమాలయ ప్రాంతం

31. నైరుతి రుతుపవన శాఖలైన అరేబియా శాఖ, బంగాళాఖాతపు శాఖ ఏ ప్రాంతంలో కలుసుకుంటాయి?

1) ఈశాన్య భారతదేశం
2) వాయవ్య భారతదేశం
3) ఉత్తర్ ప్రదేశ్ పశ్చిమ ప్రాంతం
4) పశ్చిమ కనుమల ప్రాంతం

32. దేశంలో సాధారణంగా 'ప్రతిచక్రవాత' పరిస్థితులు ఏయే నెలల్లో సంభవిస్తుంటాయి?

1) డిసెంబరు, జనవరి　2) ఏప్రిల్, మే

3) జూన్, జులై　4) సెప్టెంబరు, అక్టోబరు

33. కిందివాటిలో దేశంలో ఒక రోజులో అత్యధికంగా వర్షపాతం నమోదైన నగరం (94.4 సెం.మీ.) ఏది?

1) నాగ్‌పూర్　2) ముంబయి　3) అలహాబాద్　4) నాసిక్

34. పశ్చిమ తీరప్రాంతంలో సంభవించే వర్షపాతం ఏ రకానికి చెందింది?

1) పర్వతీయ　2) సంవహన　3) చక్రవాత　4) అన్నీ

35. కింది ఏ నగరంలో అత్యధిక దైనందిన ఉష్ణోగ్రత వ్యత్యాసాలు నమోదవుతాయి?

1) దిల్లీ　2) చెన్నై　3) ముంబయి　4) హైదరాబాద్

36. కింది ఏ నగరంలో డిసెంబరు నెలలో అధిక ఉష్ణోగ్రతలు నమోదవుతాయి?

1) దిల్లీ　2) చెన్నై　3) నాగ్‌పూర్　4) బెంగళూరు

37. 'కాలబైశాఖీలు' అనే స్థానిక పవనాలు ఏ రాష్ట్రంలో ప్రభావాన్ని చూపుతాయి?

1) ఉత్తర్ ప్రదేశ్　2) పశ్చిమ్ బంగ

3) పంజాబ్　4) హిమాచల్‌ప్రదేశ్

38. కిందివాటిలో వేసవికాలంలో ఉత్తర్ ప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో చిరుజల్లులకు కారణమైన పవనాలు ఏవి?

1) చెర్రీ బ్లోజమ్స్　2) మేంగో షవర్స్

3) అంధీలు　4) లూ పవనాలు

39. 'కాలాబైశాఖీ' పవనాలకు ఉన్న మరొక పేరు ఏమిటి?

1) చినూక్　2) నార్వెస్టర్　3) సిరోకో　4) బెర్గ్

40. వేసవికాలంలో కర్ణాటక రాష్ట్రంలో సంభవించే చిరుజల్లులను ఏమని పిలుస్తారు.

1) మేంగో షవర్స్　2) చెర్రీ బ్లోజమ్స్　3) లూ పవనాలు　4) అంధీలు

41. వేసవికాలంలో దక్షిణ భారతదేశంలో సంభవించే చిరుజల్లులను ఏమని పిలుస్తారు?

1) మేంగో షవర్స్　2) కాలబైశాఖీ　3) పశ్చిమకల్లోలాలు　4) నార్వెస్టర్లు

42. సాధారణంగా ఈశాన్య రుతుపవనాలు భారతదేశం నుంచి ఏ తేదీనాటికి విశ్రమిస్తాయి?

1) సెప్టెంబరు 1　2) అక్టోబరు 1

3) నవంబరు 1　4) డిసెంబరు 1

43. ఈశాన్య రుతుపవనాల వల్ల ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని ఏ ప్రాంతంలో అధికంగా వర్షం కురుస్తుంది?

1) శ్రీకాకుళం　2) విశాఖపట్నం

3) గోదావరి జిల్లాలు　4) నెల్లూరు

జవాబులు

1- 2; 2-1; 3-3; 4-2; 5-1; 6-2; 7- 4; 8-4; 9- 3; 10-3; 11-2; 12-4; 13-2; 14-2; 15-3; 16-2; 17-3; 18-3; 19-4; 20-2; 21-3; 22-3; 23-3; 24-3; 25-3; 26-3; 27-4; 28-2; 29-2; 30-2; 31-3; 32-1; 33-2; 34-1; 35-1; 36-2; 37-2; 38-3; 39-2; 40-2; 41-1; 42-4; 43-4.

www.eenadupratibha.net

అంతర ఆయనరేఖ అభిసరణ మండలం:

ఉత్తరార్ధ గోళం నుంచి వీచే ఈశాన్య వ్యాపార పవనాలు, దక్షిణార్ధ గోళం నుంచి వీచే ఆగ్నేయ వ్యాపార పవనాలు కలిసే భూమధ్యరేఖ అల్పపీడన మండలాన్ని అంతర ఆయనరేఖ అభిసరణ మండలం అంటారు.

★ ఇది సాధారణంగా భూమధ్యరేఖకు ఉత్తరంగా ఉంటుంది. ఇది స్థిరమైంది కాదు. సూర్యుడి గమనాన్ని బట్టి కదులుతూ ఉంటుంది. దీన్ని రుతుపవన ద్రోణి అని కూడా అంటారు.

అక్టోబరు హీట్: నైరుతి రుతుపవనాలు భారతదేశం నుంచి తిరోగమనం చెందేటప్పుడు వాటిలోని తేమ కారణంగా బెంగాల్ మైదాన ప్రాంతంలోని వాతావరణంలో ఆర్ద్రత పరిమాణం పెరుగుతుంది. ఇది ఉష్ణోగ్రతలు పెరగడానికి కారణమవుతుంది. ఈ స్థితినే అక్టోబరు హీట్ అంటారు. ఈ కాలంలో బెంగాల్ మైదాన ప్రాంతంలో ఉష్ణోగ్రతలు పెరిగి, ఉక్కపోతతో ప్రజలకు అసౌకర్యంగా ఉంటుంది.

ఎల్‌నినో (Elnino): ప్రతి అయిదు లేదా ఏడు సంవత్సరాలకు ఒకసారి డిసెంబరు నెలలో పెరూ తీరప్రాంతంలోని సముద్రజలాల్లో ఏర్పడే అధిక ఉష్ణోగ్రతలతో కూడిన ఉష్ణ ప్రవాహ స్థితినే ఎల్‌నినో అంటారు.

★ ఇది శీతల పెరూ ప్రవాహాన్ని ఆక్రమిస్తుంది. ఈ సమయంలో ఆ ప్రాంతంలోని సముద్రజలాల్లో ఉన్న చేపలు అధికంగా చనిపోతాయి. దీని వల్ల భారతదేశం, ఆగ్నేయాసియా దేశాల్లోని రుతుపవన వ్యవస్థ బలహీన పడి, కరవు పరిస్థితులు ఏర్పడతాయి.

లానినో (La-nino): ఎల్‌నినోకు వ్యతిరేకమైన భావననే లానినో అంటారు. అంటే పెరూ తీరప్రాంతంలోని సముద్ర జలాల్లో పెరూ శీతల ప్రవాహ ప్రభావం అధికంగా ఉంటుంది.

★ ఈ సందర్భంలో భారతదేశంలో అధిక వర్షపాతం నమోదవుతుంది.

రుతుపవనాలు: రుతువులనుబట్టి మారుతూ వీచే పవనాలనే 'రుతుపవనాలు' అంటారు. దీన్నే ఆంగ్లంలో మాన్‌సూన్ (Monsoons) గా పేర్కొంటారు. ఇది మౌసమ్ అనే అరబిక్ పదం నుంచి వచ్చింది.

జెట్ ప్రవాహం: ట్రోపో ఆవరణం పైపొరల్లో పశ్చిమం నుంచి తూర్పుకి అత్యంత వేగంగా, సుడులు తిరుగుతూ వీచే గాలులనే జెట్ ప్రవాహాలు అంటారు.

రచయిత: ఎస్.వి. నారాయణ

www.eenadupratibha.net